

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Gimnazij v Kranji ostane.

Z Dunaja 29. oktobra. [Izv. dop.]

Iz državnega proračuna za leto 1880., kateri je bil včeraj državnemu zboru predložen, se kaže, da namerava vlada gimnazij v Kranji ohraniti, samo da za naprej ne bode realni, ampak navadni spodnji gimnazij. Na strani 70. proračuna naučnega ministerstva so navedeni stroški za gimnazije na Kranjskem pod naslovi: 1. Staats-Ober-gimnasien: in Laibach; in Rudolfswerth. 2. Staats-Untergimnasien: in Gotschee; in Krainburg. Za sedeči gimnazij so preliminarni 1 ravnatelj in 4 učitelji, tedaj še ne popolno učiteljsko osebje, ker bo menda samo 1., 3. in 4. leto, drugega pa ne. V razjasnilih k proračunu se pové na strani 219., da bode leta 1880. štiri spodnjih gimnazij več, ko l. 1879., ker se bodo realni gimnaziji v Oberhollabrunnu, Kranji, Arian, Smihov, Freiberg in Trebč spremenili v čiste spodnje gimnazije. Vsi stroški za kranjski spodnji gimnazij znašajo za 1880. leto 8764 gold. Mej prihodki vlada v proračun nje nobednega zneska postavila, ker je menda sprevidela, da niti kranjsko mesto niti kranjska dežela sta v takih razmerah, da bi jima mogoče bilo en del stroškov prevzeti.

Iz državnega zbora.

Z Dunaja 28. okt. [Izv. dop.]

V današnji osmi seji je predložil vodja finančnega ministerstva gospod Chertek državni proračun za prihodnje leto 1880., o katerem omenjam koncem svojega poročila. Ob početku seje je predložil Stremayr načrt zakona zoper oderune, akopram je uže Weeber, poslanec na levici, jednaki zakona načrt zbornici objavil. Trgovinski minister je odgovarjal na interpelacijo gledé prepovedi od strani

Nemčije o izvažanju goveda na Nemško, da Nemčija te prepovedi nij preklicala, akopram se je avstrijska vlada močno trudila, da bi to dosegla. Predlogi Lienbacherjevi se bodo izročili odseku za kazenski zakon. Ko se je še predlog Bareutherjev, da bi bila obravnavanja železniškega oddelka javna, sprejel, prišlo je na vrsto razjasnjevanje državnega proračuna, državnih dohodkov in stroškov v bodočem letu. Sekcijski šef Chertek je predložil dobro premišljen, in na vse odnošaje ozi rajoč se proračun, iz katerega se vidi v debelej potezi volja vlade: dolgovi nič več ne delati, dohodke državne pomnožiti tam kjer se vsekako na lehak način dadé, in s temi dohodki pokriti primankljaj v bodočem letu, olajšati pak bremera srednjemu stanu.

V svojem razlaganju državnega budgeta je dejal g. Chertek, da se bode štedilo v vseh oddelkih državne uprave, in da se je s tem štedenjem uže pričelo in se bode v ministerstvu za notranje stvari v bodočem letu mēnj potrebovalo 211.604 gold. v ministerstvu za deželno obrambo 3130 gld., v ministerstvu za kultus 488.833 gld., v ministerstvu za poljedelstvo 226.740 gld., v trgovinskem ministerstvu 169.054 gld., justično bode potrebovalo mēnj 631.832 gld. Uravnavanje zemljišnega davka bode v bodočem letu stalo 1.500.000 gld. mēnj, ker se je po celem carvini cenitev zemljišč uže dovršila koncem meseca septembra. Nadalje se bodo znižale potrebščine ali troški pri vseh oddelkih finančnega ministerstva, tako da se bode pri tem prištedilo 5.245.000 gold. Za restitucije užitninskega davka pak se bode potrebovalo 11.023.000 gld. več. Troškovi za armado se bodo pokrili sē štedenjem v raznih oddelkih vojske uprave, tako da ne bodo nalagali ljudstvu nikakih novih bremen.

Se ve, da znižanje stroškov v posamnih oddelkih državne uprave ne pridejo direktno ljudstvu v korist, in to je pri zdanjem stanju tudi nemogoče, ali proračun za leto 1880 kaže, da hoče vlada varovati domačo trgovino in obrt, ob enem pa tudi pravično obdati kapital, da se doseže primanjkljaj za bodoče leto, ki znaša 12.717.143 gld. Da se ta primanjkljaj pokrije, predlaga vlada, da se pristojbina od dobitkov v malej in privatnej loteriji zveksa na 20 odstotkov in zveksa se tudi kolek na karte; potem naj se pobira stalen kolek od 1 do 5 kr. od novčih potrijl, od trgovinskih in obrtskih pisem in listin za denarno povzetje. Nadalje naj bode oni, ki je prodal n. pr. kako posestvo, a vsega denarja nij še potegnil in hoče ostanek uknjižiti v zemljišno knjigo, moral za to uknjiženje odrajtati določeno pristojbino; popustljivosti pri raznih kolekih naj bi se odpravile, kolek pri sodnijskih ulogah se zveksal in tako tudi pristojbina pri zavarovalniških pogodbah; col na uvažanje petroleja se zveksa od 3 na 8 gld., a tudi domači petrolej se bode obdalil; nadalje se davek naloži tudi na prodajo žganja, in pobira naj se 10 % pristojbine od osebnih vozniških listkov na železnicah in parobrodih, in naposled je g. Chertek predlagal nekak dopolnjen dohodninski davek, katerega bode morali plačevati vsi oni, ki dobivajo nad 1400 gl. letne plače; in sicer bode plačal oni, ki ima 1400 do 1600 gld. letne plače 9 gld. dopolnilnega davka, nadalje pa po razmeri; vse dotične, ki imajo 1400 gld. letne plače in več, razvrstila bode posebna komisija v razrede.

G. Chertek je dejal, da je vlada sprejela samo take naredbe, katere se bodo dale lahko izvesti in odgovarjajo vladnim nameram. Prav in lahko doseči je davek na dobitke v malej loteriji, katerega dotičnik uže itak ne

Listek.

Doktor Konjorum.

(Humoreska.)

(Konec.)

Zavoljo takih in enakih sitnostij bi bil Iža skoro da zgubil veselje do svojega medicinskega zvanja; da se to zares nij zgodilo, je bila kriva okolnost, ka je moral odmarširati v Italijo. Po Italijanskem je pač ponosno stopal naš Iža, ker je bil vedno lepo oblečen in pa po bolnicah je bilo precej opravka; tukaj je videl odprto in razgaljeno marsikatero skrivnost medicinsko, katerej on skupaj z Ilijem ne bi bil nikdar prišel na sled. Prakse, prakse mu je bilo treba doma, in ko bi bil te imel količkaj, ne bi bil hodil sliv nosit z brento in ne bi bil kaznjen z domačim zapotrom. Medicinar je pa vendar postal Iža na

Italijanskem in še dober, kakor je rekel kapetan Smolič, kateremu je bil Iža iz levega pleča izvlekel ter izvrtal precej tehtno pijemontezarsko kuglo.

Precej časa je mej tem prešlo, vojna krajina je prestala biti kar je bila, — Smolič in Iža sta bita uže penzionirana oba, in sicer prvi kot major ad honores.

V mesteci, kjer sta mir uživala prijatelja Smolič in Iža, je bilo samo pet penzionircev, ali ti so pošteno skupaj držali in pa složni so bili. Major Smolič, trije kapetani in feldšer Iža so se vsak večer našli v osteriji, in kmer so ti zahajali, tam se je točilo najboljše vino. Tajno so pač držali ti penzionirci svojo osterijo pred civilisti, ker so dobro vedeli, da bi sicer precej premalo postalo takega vina, ko bi civilisti zvedeli zanj, tako so ga pa sami pili, dokler ga je kaj bilo, potem so pa šli rekognoscirat dalje.

Neki večer je javil major ad honores Smolič, da je naletel na dobrega; ob opredeljenej uri drugega dne so bili vsi na mestu in pokušali so ga, če bo kaj prida. Vsi so bili zadovoljni s kapljico, samo v Ižo je bil zlezal neki opozicionalen duh, kateri sicer nij bilo pri njem navaden. Trije kapetani uže zarad subordinacije nijso hoteli reči, da ne velja vino, no, Iža je kar na glas rekel, da je vino, katerega je zasledil major, pravi „rampaš“.

Ta besedica je majorja Smoliča tako spekla, da je brez vsacega obzira na staro prijateljstvo in na dostojanstvo Ižino izrekel besede:

„A šta zna taj doktor konjorum!“

Iža je kar pobledel prvi mah, potem se je pa zmuznil iz sobe, ne rekši nikomur „z Bogom!“

Nekoliko dnij nij bilo videti Iže, samo četiri penzionirce je bilo videti v krčmi in

bode čutil, ker denar tako rekoč na — cesti pobere, a obdačen nij oni, ki v loterijo stavi; isto tako je z davkom na žganje, na katerega bi se moralo z vso silo pritiskati, tudi davka na karte občinstvo ne bode čutilo, davek na denarna podvzetja itd. je namenjen samo na kapitaliste in čutili ga bodo samo oni, ki imajo velik promet, a tudi velik — dobiček. S tem, da se bode col na petrolej o 13 na 8 gl. zvečšal, a tudi domače mineralno olje obdačilo, se bode zaviralo prodajanje tujega blaga in uvažanje k nam, in akopram se bode tudi inostranski petrolej obdačil, bode moral postati primeroma ceneji, ker se ga bode vsled visoke colnine na tuje mineralno olje, spravilo več v promet. Baš tako je z dopolnilnim davkom na letne osobne dohodke; ljudje s plačo pod 1400 gl. bodo odrajtovali navadni dohodninski davek; ali oni z večjo, odrajtovali bodo še poseben davek, kar je povsem prav, akopram s tem nij še rešeno vprašanje o pravičnem razdeljenju dohodninskega davka, kajti mnogim se tudi nadalje ne bode moglo naložiti tega davka, ker se jim ne bode moglo dokazati, da imajo nad 1400 gl. letnih dohodkov.

Sicer pa vlada obljubuje v Chertekovem finančnem exposéji, da bode tudi to uredila. V obče se letošnji državni proračun ugodno odlikuje od družih v minulih letih pod ustavovno dobo. Vidi se, da se hoče konec storiti pritiskanju na male obrtnike in majhne ljudi in ukreniti s pota, po katerem je hodila bivša „ustavoverna“ stranka, ki je samo velikim kapitalistom zmirom na roke šla.

Prihodnja seja bode jutri. Na dnevnem redu stoji poročilo adresnega odbora. Početkom se je glasilo, da bode avtonomiška stranka zaznamovala iz vsakega kluba samo dva govornika v adresnej debati, ali opustilo se je pozneje to mnenje.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 30. oktobra.

V zbornici poslancev se je v sredo začela **adresna debata**, ki utegne trajati tri dni, tako da jej bode konec z glasovanjem morebiti še-le v petek na noč. Govorili bodo se vé da vsi prvaki, vseh skupaj menda štirinajst. O izidu sicer nij dvomiti, večina bode gotovo sprejela Hohenwartov načrt, ipak se zdaj zanimanje vseh političnih življenj suče okolo adresne debate. Kakor nam je uže telegram v včerajšnjem broju tega lista naznačil, so govorili v adresnej debati v sredo od avtonomistiške stranke Dunajevski, Clam

Martinic in Liechtenstein; od ustavovercev Suess, Scharschmied in Kovalski. Suess je napadal vlado in dejal, da ona v tej zbornici néma večine, zdajna večina nij zmožna za vlado in da samo ustavoverna stranka je državna stranka (! Ur.) Dunajevski se je obračal zoper osornost ustavovernega načrta adrese, ter odbijal trditve manjšine, da prei stavlja ustavoverna stranka državno jedinstvo, kazoč na decentralizacijo v Angliji, v Belgiji in Nemčiji, katera je močna kljubu temu, da obsega mnogo manjših vladarjev in dežel. On pravi, da adresa avtonomistiške večine z decentralizacijo in delovanjem deželnih zborov zahteva samo vestno izvedenje ustave, ali adresa manjšine obsega nevarne poduke. V življenju moramo si pomagati s kompromisi, a iz ustavovrne adrese puhti neukrotljivo nasprotje zoper vsako avtonomijo, mej tem, ko adresa večine podaje roko v spravo. H. Clam-Martinic je dejal, da iz adresnega načrta manjšine véje samo duh nespravljalivosti, kateri, ako pride do veljave, ne bode pripeljal do radostnega vsestranskega priznanja ustave. Prvi pogoj do sporazumljenja je vzajemno spoštovanje pravic; sporazumljenje se lahko pokaže iz poštenega boja, a ne iz nasilja na prepričanje iz jedne same strani. Avtonomistiška stranka bode obljubo držala, a opustila ne bode svojega preverjenja. Adresa manjšine zahteva nepogojno uklenjenje. Nepremičnost osnovnih zakonov se proglašuje, a s tem oznanja se tudi nemogočnost sporazumljenja, in vendar je sama ustavoverna stranka v teku let sprejela osnovne zakone, dejal je. V adresi manjšine pogreša se tudi spoznanje silno slabega gospodarstvenega stanja, in vendar niso ustavoverci v minolej dobi ničesa storili, da bi temu odpomagali, akopram njih dobe „ustavni“ prepriki niso motili. „Odgovornost zvrčati na ustavne boje, katerih nikjer nij bilo, in zdaj jo zvrčati zopet na ustavne boje, katerih se na dan kliče, to se nikakor ne sme.“ Knez Alf Liechtenstein: „Danes imamo vsaj vlado, ki priznava dolžnost, da mora mej vsemi narodi jednako dobrohotno posredovati. Pod ustavoverno dobo so bili državni dohodki zmirom vekši, a vekši so bili zmirom tudi primanjkljaji. Ustavoverna stranka je ustvarila oderuhovsko svobodo, vpeljala prisilno legalizovanje, odpravila politiška dovoljenja za ženitev in oškodovala kmeta. Zdanje slabo stanje v državi zakrivila je ustavoverna stranka, ki sama ne more steze najti, da bi sebe rešila. Lustkandel je pogreval staro zelje, „da se morejo na ustavnih tleh uresničiti želje vseh narodov.“

Avtonomistična večina bi sicer lahko skrajšala kakor jej drago brezuspešno borbo, ki bode gotovo sila razdražila duhove, če bi hotela bi celó popolnem usta zamašila centra-

lističnej manjšini, pa po novinskih glasih je soditi, da bode vsem zborničnim strankam prilika, otestiti, kar je katerej pri srci, kakor je to uže navada pri razgovoru o adresah liliških zastopov. Olobravati pa se mora vsakako, če večina baš o tacihi slučajih ne omei debate, ker se jej potem ne more očitati nestrpnost in bojazljivost.

V **budgetni** odbor namerja klub desne sredice izmej slovenskih poslancev voliti grofa Hohenwartha in dr. Vošnjaka.

Novine vseh strank obirajo izvestje, po katerem je vodja finančnega ministerstva v zbornici poslancev razlagal **državni proračun** za 1880. leto. Obšrno je to izvestje v našem današnjem poročilu o 8. seji poslanske zbornice.

V **gospodski zbornici** je bil sprejet minoli ponedeljek adresni načrt centralistiške večine, propal je načrt avtonomistiške manjšine. Ker vlada grof Taaffe z avtonomistiško večino državnega zbora, menil bi človek, da mu je tudi na tem ležeče, da pride do najvišjega prestola iz gospodske zbornice jednaka adresa, zložena v istem smislu, kakor se bode sklenila v zbornici poslancev. Taaffe je vedel še vrhu tega, kakšen veter da véje v gospodski zbornici, ali storil nij ničesa, njegova popustljivost ima zaznamovati zopet jeden velik greh. Na mesto da bi se bil on odločno naslonil na avtonomistiško stranko, katera predstavlja narodnostno sporazumljenje v njegovem smislu, poskušal je v gospodski zbornici komoromis uvesti mej obema strankama, ne znajoč, ka to je nemogoče, za to se je dogodil škandal, da so od vlade imenovani udje gospodske zbornice zoper vlado glasovali, dali jej tako nezaupnico, kakršna je le mogoča, in tedaj pride iz gospodske zbornice taka adresa do cesarja, ki je dijame-tralno nasprotna adresi avtonomistiške stranke. Češki „Pokrok“ pravi: „Glavo v pesek utakniti dejalo bi se, da bi se ne videlo resnice in silne važnosti tega dogodjaja, ako bi pre-nizko cenili zmago Schmerlingovo. Ako uže zdaj tako postopajo, ko se v korist narodnostne opozicije še nij nič storilo, kaj pride še le potem, ko bode šlo v resnici za dejanske in važne stvari!“ Boj se je po nepotrebnem pričel mej strankami v gospodski zbornici; Taaffe bil bi to lahko zatrl z odločno politiko, — ali pričel se je boj in videli bodemo, s kakim orožjem se bode na nam nasprotni strani bojevalo.

Magjari ne morejo pozabiti, da vnanji zdanji minister naš nij Magjar, ampak Avstrijec. Oni so mislili, da je dostojanstvo vnanjega ministerstva izključiva njih doména, da more vnanje stvari voditi samo kak potomec Atile. Za to, ker so preverjeni v tej sodbi, bode Helfy v ogerskem saboru interpeliral vlado, zakaj se odstop Andrássyjev nij naznanil parlamentu, ker delegacije vendar niso nič družega, nego njegovi odseki.

še ti so se nekako klavrno držali in niso bili veseli kakor po navadi.

Peti dan dobi major Smolič poziv k sodu.

Grdo so se bili preplašili te pozivnice vsi štirje, major in trije kapetani, gledali so jo od vseh stranij in ugibali so, kaj bi moglo to biti in niso je mogli uganiti te prave, ali po pravici rekoč, nobeden si nij upal izreči, kar je misl sam pri sebi glede te pozivnice. Na dan sodišča, ko je prilezel major Smolič s svojimi tremi kapetani k sodu, so vsi štirje opazili Ižo, kateri je uže govoril s sodcem, predno so ti stigli. Prav tesno je bilo pri srci vsem, še le ko jim je sodec na pozdrav prav prijazno odzdravil vsem štirim, majoru in kapetanom, jim je odleglo malo.

Sodec je najpoprej poskušal nagodbo, ali vsi so rekli, tožitelj in toženik s svojimi tovariši, da o spravi ne more biti govora, da je nagodba stvar nemogoča.

Tedaj se je pričela razprava. Ižo je po-

vedal, kako ga je major Smolič nazval za „doktor konjorum“ ter ga s tem razžalil na njegovej časti in na poštenju.

Sodec je vprašal majora Smolčca, kaj on veli na to?

„Šta da kažem? — Ja kažem i velim, da je Iža doktor konjorum i to je istina, da je Iža doktor konjorum, drugo ne velim ništa.“

Sodec: „nepita se, što vi sada velite, nego, jeste-li vi njemu prije toliko danah u oštariji kazali, da je doktor konjorum?“

Major: „Em šta bi bio, ako nije doktor konjorum? Ja imam svjedoke, da je Iža pravi doktor konjorum, molim, neka se poslušaju.“

Prvi kapetan: „Je istina, gospodin major pravo kaže, da je Iža doktor konjorum et kravarum.“

Drugi kapetan: „Dakako, dakako! doktor konjorum et volorum!“

Tretji kapetan: „Da, da! doktor konjorum et kobilarum!“

Sodec bi se bil najrajši smijal temu dokaznemu postopku, ali tega se je čuval, dobro znajoč, da bi s tem še on razžalil doktora; zategadelj je počel na srce govoriti Iži in majoru, rekši, kako bi bilo grdo ter bi krajilo ugled in čast penzionistov v mestu, ako bi se zvedelo, da so nesložni mej soboj, opomnil je Ižo na staro prijateljstvo do majora, in to je pomoglo. Podala sta si roki nekdanji kapetan Smolič in kaprol Iža, in povrh tega sta povedala sodcu k ko se je bilo zgodilo, da je Smolič eskortiral popa Pantelijo v štab, ter da je vsled tega postal Iža iz kaprola doktor.

Ta cela stvar pa nij ostala tajna pri sod-niji, čeravno je razprava tekla ustmeno in nij nič pismenega prišlo v registraturo, ampak še tist dan je vedelo po celem mesteci vsako dete, da je stari Iža zares „doktor Konjorum“.

Cestnikov.

— Nič drugega kot novinarska fraza, katero smo v zadnjih dneh do sata žitali po židovskih novinah. Magjarom se uže možjani suše

Vnanje države.

Ruska vélika kneza Pavla in Aleksandra, ki sta prišla v Berlin, je nemški cesar Wilhelm povabil dné 28. t. m. na kosilo. Ker mislita ruski car in knez Gorčakov priti v Berlin, je knez Bismark v Barzinu tako hudo in nevarno obolel, da nikakor ne more tudi on priti v Berlin. Kako sitna je vendar usoda.

Srbska sinoda je projavila neodvisnost srbske cerkve in predlagala, naj srbski knez imenuje metropolita Mihajla srbskim patrijarhom in naj država plačuje nižje duhovenstvo, a ne prebivalstvo, kakor je bil doslé običaj.

Pruski deželni zbor je bil dné 28. t. m. odprt in kraljev prestolni govor je najbolj zanimljiva novica z Nemškega. Po novih volitvah ima namreč kakor smo uže poročali, tudi pruski deželni zastop popolnem drugo lice: mestu prejšnje „liberalne“ večine so zdaj konservativci na vrhu. Vse je bilo radovedno, kako bode prestolni govor izražal se o tej premembi, pa omenjal je le splošnih upravnih in gospodarstvenih stvari kakor pri nas, in samo na konci je pristavek ki pravi, da je po složnem delu za gospodarstveno smer nadejati se tudi „uravnave nekaterih nasprotstev.“

Dopisi.

Iz Ptuja 26. okt. [Izv. dop.] Nemcem v Avstriji se je gospodarstvo tako v srce vcepilo, da bi radi ravnali z družimi narodi prav po paševsko. Toda paševstvo, ošabnost in druge enake krivice nikdar dolgo ne trajajo. Zgodovina nas vsaj uči, da so gospodujoči narodi bili vedno ponižani, ter potisnjeni na najnižjo stopinjo. „Vsakemu svoje pravo“ je pač lep izrek, toda tega prava Nemec ne pozna, ali vsaj poznati nečče. On misli, ka je on jedini, koji sme ukazovati, Slovan pak mu hlapčuj!

A največja krivica godi se po Nemcih gotovo nam Slovencem, in ako trdim, da smo najbolj zatirano ljudstvo mi v mestih bivajoči Slovenci, ležečih na nemške in ogerske meji, mislim, da moja trditev nij napačna. Tu ima germansko nasilstvo svoje gnjezdo. V šolah se teroriziranje prične in potem gre dalje svoja pota vedno višje in višje. O zaničevanju našega jezika po neke gospodi, koje je pa tudi slovenska mati dojila, neččemo govoriti, boljše da to opustimo.

„Vsakemu svoje pravo!“ kličejo bratje Čehi, in zakaj bi mi Slovenci ne zahtevali, da se odpravijo ljudje, koji nijso naše krvi koji nam naše pravice kraté? Kaj za to, če ta gospoda, ta „inteligencija“ to nemško oholo boljarstvo drzne se zabavljati čitateljem slovenskih novin? Kaj dé, če vragovi kričé: proč s tistimi, koji nijso našega mesa, s tistimi pa, koji se drznejo „Slov. Narodu“ dopisavati o nemške ošabnosti, naravnost, brez pardona, v Sibirijo?! Mar nekaterim gospodom nij znano, da je „Auerspergovo“ ministerstvo uže zdavna pokopano?

Dokler Drava teče preko Ptuja, dokler čna svoje struge ne zapusti, in dokler njene bregovi ne izginejo, toliko časa tudi starodavni „berbešasti“ Ptuj stal bode na slovenskej zemlji in tu dom je naš. — Izza hribov vzhaja mala zvezdica, zove se zarija slovenske bodočnosti in vreme približuje se, ko bode tudi Sloven svoje pravice — nič drugega nego svoje pravice — poleg ošabnega svojega sosedu užival. Tempora mutantur nos et mutamur in illis. Višji krogi, visoki gospodje, nekaj višji nego so naši ponemčevanja željni kričati, jeli so izprevidati, ka se Slovanu krivica godi

uže premuoga leta. „Včasih je nesreča prav imeti,“ pravi Sofokles; pa ne, ko bi se ta izrek kedaj nad nemško ošabnostjo maščeval! Naš boj, boj za narodni obstanek za narodno idejo bode prej ali poznej privél nas do veličastne zmage. Zato — ne udajmo se!

Iz Velike Nedelje 26. oktobra.

[Izv. dop.] Poročal sem vam poleti o velikej povodnji, ki nam je prouzročila neizmerno škodo, ter naglaševal, naj se dotična škoda ceni in potem pri odrajtovanji davka tuli primeren znesek odpiše. — Cenitev je sicer bila ali tako površna, in tako pozno, da lastniki poškodovanih posestev némamo upati, da bi se nam davek primerno škodi odpisal. Tudi zdaj nekoliko tednov pred trgatvijo po vinogradih smo imeli na nekaterih vrhah točo, katera je tu pol, tam do dve tretjini pridelka vzela, pa ker je ta škoda res samo dva, tri vrhe zadela, so si dotični gospodje občinski predstojniki mislili, „da se ne splati“ to stvar glavarstvu naznanjati; tem gospodom predstojnikom bomo to pomnili, kadar bomo na volišče poklicani, kar se bode v kratkem pri nas zgodilo.

Kakor je pri nas in tudi drugé v okolici 15. in 16. t. m. metlo, to je bilo pri nas ob Terezijnem nezasišano; zapadel bi bil nad tri črevlje visok sneg, da zemlja nij bila še tako topla; pa vkljub temu se ga je precej nalezelo. Se vé, da je kmalu spet skopnel, a tačas je bilo sila žalostno: pri nas se je bila namreč trgateg ravno pričela, in morla je le kaci 15 do 20 nógradskih posestnikov trgateg pred snegom opravilo, vse drugo je ležalo pod snegom. Lahko si je misliti, koliko haska je šlo v izgubo, in to ljudi boli tembolj ker so bili poljski pridelki celó slabi.

Višja politična oblast, katera se zanima za druge potrebne stvari, naj tudi v tej reči blagovoli ozir vzeti na davkoplačevalce, ne da bi čakali, kdaj se bode kateremu gospodu občinskemu predstojniku zljubilo, poslati jej dotično naznanilo. —

Iz Konjic 26. oktobra. [Izv. dopis.] Decenij sedemdeset let se podaje, hočeš, nehočeš, v pokoj in v spomin nam hoče zapustiti raznovrstnih „slik“, dražih slik, a — originalno blago, za nas Slovence. Državni zbor je hvala Bogu itak jel se uže gibati, ter nam je nado gojiti, da se ministra Depretisa „zlahtnih bisserov“ polne besede: „Es wird schon besser werden“, tudi kmalu uresniči, in ne ostaje slednjič drugega kar nič, kakor „nado gojiti“. Oktobra druga polovica pa, ki je hotela letos še posebno obnesti se, in na oknu poštenega narodujaka osmešila tistega vremenskega proroka — meniha, mestu toplih solnčnih žarkov debelo pest lepo belega snega nasipavši mu v kuto, da je še zdaj ves Pohor ž njim pokrit.

— ta polovica je eo ipso tudi marsikaterega, trgateg odlašajočega gospodarja prevarala, in močno prevarala, pravim. Čuje se slovenskega očanca resni vzdih: „Star sem uže, ali kaj tacega še nijsem doživel!“ Pa za take vdihlaje se uže nihče ne zmeni, taci je bilo vselej slišati in jih bode, vse drugače je, če se zadere izmej zbrane „nemške inteligence“ (risum teneatis amici), tú v slovenskem trgu „ein universalgenie von mitllerer Statur“, nad svojim, slovensk list beročim narodnim sosedom: „a gehtz mir mit dem verfl. . . windischen!“ Taki so naši „velikani“ Nemci, meni samemu se je to prigodilo! Jaz pa tesko umirivši svojo kipečo kri, zašepčem svojemu prijatelju na uho: Evo ti žive ilustracije Haec el nove „Zoologie der Menschheit“! Potem pa

sva otišla s prijateljem drugam, kjer sva varna bila pred „genijem“ te vrste, „genijem“ — mit einem verwünschten Galgengesicht! Kdaj se bode pri nas uže na bolje obrnilo, kdaj veter od zgoraj protivnej nesramnosti sapo zaprl?! Upajmo, da še pred novim letom ne bode nikogar motil omenjeni Mephistofeles pri kupici letošnjega „sneženca“. — Dixi. Σ.

Domače stvari.

— (Iz seje deželnega odbora kranjskega dné 25. oktobra.) Sklenilo se je: obrniti se na deželno vladu s priporočilom, da bi na to delala, da bi prišla v Ljubljano večja vojaška posadka, — deželnej vladi priporočiti vpeljanje podučevanja nemščine po vseh večrazrednih ljudskih šolah, — odgovoriti deželnej vladi na dopis, po katerem bi ministerstvo hotelo nadaljevati obravnave zaradi obstanka gimnazija v Kranji pod pogojem, ako se dežela zaveže k plačevanju doneska za vzdrževanje tega gimnazija, da se deželni odbor ne more v nobeno tako plačevanje zavezati ampak le deželni zbor, ker je dežela po njegovih mislih za srednje šole in za šolstvo sploh v primeri s svojimi močmi uže storila kolikor je mogla in da bi ne mogla večjih stroškov na se vzeti, — da se v strežaisko službo pri deželnej pomočnej pisarni sprejme magistratni stražnik (detektiv) Jožef Šelko.

— (Slovenski profesorji.) Pretekli teden so trije Slovenci na Dunaji naredili učiteljske izpite za vsa gimnazij, in sicer gospoda Hubad in Rožar iz prirodoslovja, g. Fr. Kos pa iz zgodovine in zemljepisja.

— (Odpuščenih vojakov Kuhnovec) je te dni vrnilo se iz Bosne 495 v Ljubljano. Od teh ostane le 55 mož začasno tukaj, če bi politična gospodska vojakov potrebovala za kordone zoper govejo kugo, drugi pojdejo domov. Čudno je, da častniki, ki so vojake semkaj spremljali, ne bodo tukaj čakali polka, ki ima vendar skoro tudi priti, ampak da se neki takoj vrnejo v Bosno.

— (Iz Prestranka) se nam piše 27. oktobra: V našej šolskej občini pri sv. Ivanu je bil včeraj za predsednika krajnemu šolskemu svetu izvoljen učitelj gospod Gustav Grosman. On je bil konec minolega meseca iz Lože lesem prestavljen. Dali smo navedenemu gospodu s tem naše zaupanje, ker smo si svesti, da brezznačajnih ničel ne predstavljajo iz ničevskega razloga, katerega so patroni „Schulzeitunge“ „Dienstesrücksichten“ krstili.

— (Zaradi živinske kuge) zaprta sta okraja Lašice in Ribnica. One, ki po opravkih doli potujejo, opozorujemo, naj ne jemljó soboj kocev, ker bi jim jih sicer straža, ki je postavljena v Turjaku pa mej Turjakom in Željmljami, odvzela. Tudi kožuhe te straže jako pisano gledajo, boljše je torej tudi teh ne soboj jemati.

— (Učilnica za podkovstvo in živinozdravilstvo.) Poslednjim „Novicam“ priloženi „Oglasnik“ naznanja, da bode dné 17. prihodnjega meseca novembra začetek novemu šolskemu letu na ljubljanskejšoli za podkovstvo in živinozdravilstvo, katerej je vodja g. dr. J. Bleiweis. Kdor želi biti sprejet v šolo za podkovstvo, mora vsaj citati znati slovenski, razen tega pa dokazati po spričevalu, da se je popolnem izučil kovaštva. Poduk traje pol leta; kdor konci leta dobro naredi preskušnjo, ima pravico na patent podkovskega mojstra. Živinozdrav-

niška šola pa traje celo leto. Vanjo lahko vstopi vsak, kdor je vsaj 18 let star, pa slovenski brati in pisati zna. Vsakemu pa, kdor se oglasi za učenca v ta zavod, bodi si za podkovstvo ali za živinozdravilstvo, treba domovinskega lista in fajmoštrovega spridevala o poštenem obnašanju. Učni jezik je v obeh šolah slovenski, nauk brezplačen; učencem je skrbeti le za stanovanje, življenje in učne pripomočke. Uboznim, pridnim mladencem nadejati se je še za to podpore. — Letošnje preskušnje so bile končane dne 20. t. m. Navzočen je bil tudi novi učitelj g. Ed. Schlegel. Trije učenci so dobili diplome sposobnosti za kovaško mojsterstvo, in ob enem spridevala dobrih živinozdravniških pomočnikov in mesogled, dva pa, nekovača, spridevali dobrih živinozdravniških pomočnikov in mesogled.

— (Požari.) Iz Cerknice piše se nam dne 27. t. m.: Sinoči o poluenaštih nastal je na doslej neznan način ogenj v hlevu posestnika Josipa Premrla v Martinjaku. V kratkem času uničeno je bilo poslopje kakor tudi vsa v njem shranjena klaja. Poslednja nij bila zavarovana; poslopja pa za 1000 gl. pri banki „Slaviji“. — Iz Velesovega se nam poroča dne 26. t. m.: Včeraj zjutraj ob treh je nastal pri nas požar, ki je posestniku Janezu Ahačiču upelil stanišče, pod in hlev. Ker nij dvombe, da je bilo navlašč zažgano, začelo se je takoj preiskovanje v tej zadevi in se nadejamo, da v kratkem najdemo poži-

galca. Zavarovana so vsa poslopja bila pri banki „Slaviji“. — Iz Ptuja se nam poroča dne 28. t. m.: Denes po noči je pogorelo stanišče in gospodarsko poslopje posestnika Filipa Bezjaka v Korčevini št. 106. Na kak način je ogenj nastal, nij še znano; vendar se je takoj upeljalo preiskovanje, katero bo, tega se nadejamo, imelo ugoden uspeh. Bezjak nij v tukajšnji okolici ravno na najboljšem glasu, torej daje to pogorišče povod marsikateremu ugibanju. Zavarovano je tudi to poslopje bilo pri banki „Slaviji“, katera je po tukajšnji okolici jako razširjena.

— („Personalstand der k. k. Behörden und Aemter im Herzogthum Krain.“) To je naslov knjižici, ki jo je ravnokar izdal učitelj g. Fran Gerkmann. Uže mnoga leta delaven in znan v stroki šematismov in jednacij pripomočkov pisarničnih. Tudi ta najnovejša zbirka bode dobro došla vsem, ki imajo posla bodi si s posvetnimi ali cerkvenimi, upravnimi ali sodnimi, državnimi ali deželnimi in mestnimi, s kratka s katerimi koli oblastnjami, zastopi, uradi in javnimi zavodi. Našteti so vrhu tega vsi po našej deželi živeči zdravniki, in na konci je dodan zapisnik vseh protokoliranih trgovinskih tvrdk ali firm na Kranjskem. Kdor v navedenih merih potrebuje pojasnila, naj seže po imenovanem delci, katero sta, mimogredle rekoč, prav lično natisnila Klein in Kovač v Ljubljani.

Umrli v Ljubljani.

26. oktobra: Marija Belac, vdova gostača, 69 l., na Bregu št. 18, za vodenico.
27. oktobra: Pavel Gerlach pl. Gerlachsb., c. kr. lieutenant v pokoju, 72 l., za mrtvico na pljuhab. — France Selan, sin fabriške delavke za tabak, 2 mes., v Rožnih ulicah št. 29, za božjastjo.

V deželni bolnici:

24. oktobra: Reza Müller, delavca hči, 4 1/2 ure, za slab stjo.

25. oktobra: Marija Fir, gostačka, 51 l., za vod-nico. — Franc Kozlevčar, hlapec, 32 l. — Meta Lavr n., delavka, 55 l., za pljučno vnetico.

26. oktobra: Franc Anžin, delavec, 36 l., za kron. katrom v črevesu.

Dunajska borza 30. oktobra.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	68	gid.	25	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	71	"	10	"
Zlata renta	80	"	85	"
1860 drž. posojilo	127	"	50	"
Akcije narodne banke	837	"	—	"
Kreditne akcije	268	"	40	"
Londonske akcije	116	"	30	"
Srebro	—	"	—	"
Napol.	9	"	28 1/2	"
C. kr. cekini	5	"	55	"
Državne marke	57	"	50	"

Premeščenje.

Udano podpisani izvršuje prijetno dolžnost, da se vsem svojim čestitim p. n. gostom za dozdane zapušno obiskavanje najuljudneje zahvaljuje, ob enem pa to svojo zahvalo združuje z vrlo udano prošnjo, naj ga blagovolé tudi v njegovem novem prostoru na

šentpeterske cesti št. 2,

v lekarnarja Mayerjeve hiši, nasproti frančiškanskemu mostu, počestuje z jako pogostimi pohodi.

V Ljubljani, 24. dan meseca oktobra 1879.

Josip Bukovnik,
friseur.

(504—3)

Velika zaloga letošnjega mošta,

oziroma novega vina, posebno dobrega doljenca po 4 gold. do 4 gold. 50 kr. vedro pri

A. Cvenklji
v Sevnici.

(500—3)

20 gl.

ónemu, kateri mi naznani na deželi, v Kranjske, Štajerske, Hrvaške, in sploh v Sloveniji, kraj, pripraven za prodajalnico in kupčijo, kraji pri farnih cerkvah imajo prednost. — Ponudbe naj se pošiljajo opravištvu „Slovenskega Naroda“ pod št. 100. (505—3)

Trgovinsk učenec.

Zdrav, živ deček, 14 do 15 let star, lepega vedenja in poštenih staršev, ki si je prisvojil elementarno šolsko oliko in je v besedi in pismu zmožen slovenskega in nemškega jezika, sprejme se kot učenec v ljubljanske trgovinske (specerijstvu) hiši, ki je na dobrem glasu. Učni čas 4 leta, oblačijo ga starši, sicer ima vse prosto. Oziralo se bode samo na dečke s kmetov. — Ponudbe administraciji „Slovenskega Naroda“. (506—2)

Schiffer & Stedry v Ljubljani,

dovozna cesta poleg kolodvora južne železnice, prodajata

najboljši Trebovljski

salónsk premog

za kurjavo v sobi in kuhinji,
ob jednom tudi

tovarnišk premog

za vsako potrebo po najnižjih cenah.

Naročbe se sprejemajo:

v magazinu za premog na dovozne cesti poleg kolodvora juž. železnice, pri J. E. Bučarjevih naslednikih pri frančiškanskem mostu in pri Karl S. Till-u pod Trančo št. 2. (503—6)

Izdatelj in urednik Maks Armic.

Za gospodinstva!

Čestitim p. n. naročnikom za dosle izkazano mi zaupanje uljudno zahvaljuje se, prosim, da mi blagovolé isto ohraniti i nadalje, ter priporočam kot izborno kurivo za kurjavo v sobi in kuhinji zagorsko-topliški

salónsk premog

(svetli premog najboljše vrste, rad ter brez duha goreč)

po najnižjih cenah

v plombiranih žakljih 50 kilo = 1 colni cent à 45 novč.

Pri naročilih na 250 kilo = 5 colnih centov à 43 novčicev.

Pri naročilih na 10, 20 in 40 colnih centov primerno znižane cene.

Naročila na cel vagon po rudniško fabriške ceni.

Raskrojena drva

v plombiranih žakljih à 20 novčicev.

pri naročilih na 5 žakljev à 18 novčicev.

Mnogobrojnimi naročili priporočam se spoštovanjem

A. Debevec,
rimska cesta, 19.

(510—2)

Opomba: Naročbe in plačila se i sprejmo:

V trgovinah se špecerijskim blagom:

Albert Plautz, na križevniškem trgu;

J. B. Justin, poleg št. Jakopskega mostu;

M. Ahčin, na starem trgu;

Josip Tribuč, št. petersko predmestje;

v glavnej zalogi tabaka, na mestnem trgu;

v prodajalnicah tabaka:

polet frančiškanskega mostu;

na Frano Josipovem trgu (loterija) v Mahrovej hiši;

na dunajske cesti poleg deželne bolnice;

v Schellenburgovih ulicah (Čitalnica).

najceneje pri A. Debevcu, rimska cesta 19.

Lastnika in tiska „Narodne tiskarne“.